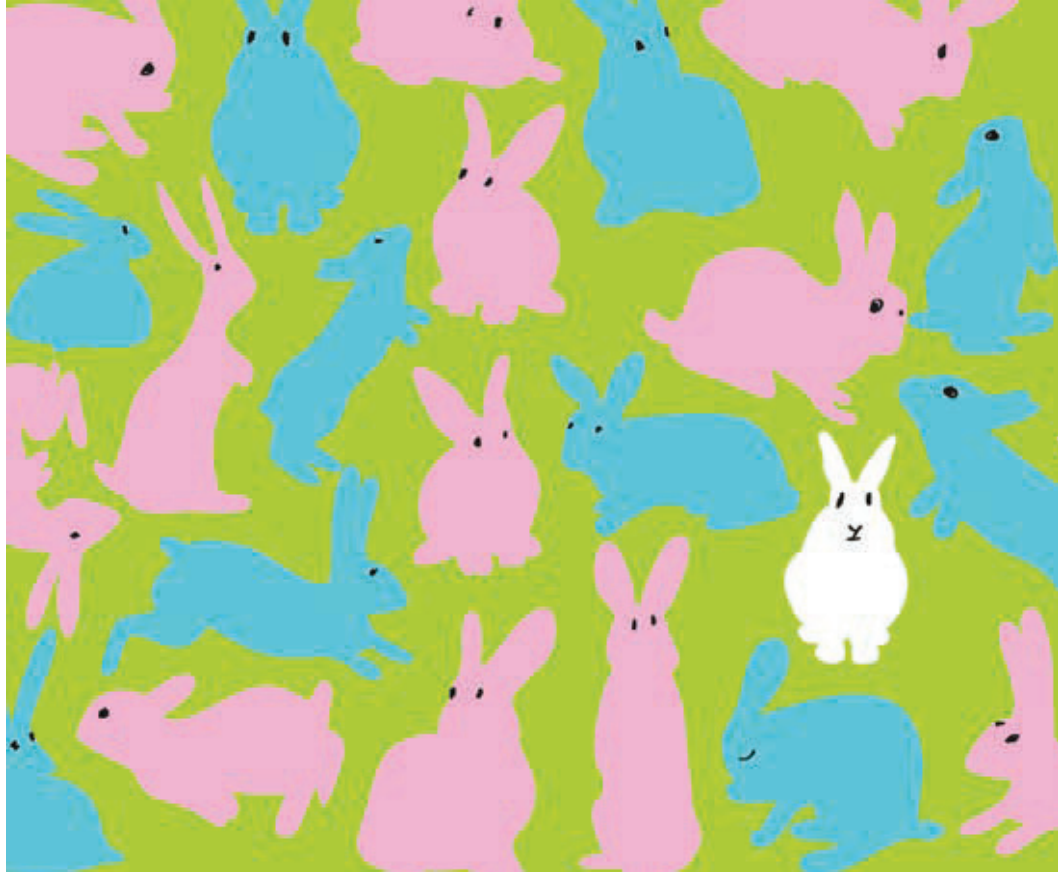

Een vrouw is ‘zij’, een man ‘hij’, maar hoe verwijst je naar iemand die zich man noch vrouw voelt? Of man én vrouw? Onlangs kwam na een verkiezing *hen* uit de bus. Gaat dat het halen?

JAN ERIK GREZEL

Hij noch zij – maar wat dan wel?

Sekseneutraliteit in het Nederlands

Blijft u ergens haken als u het volgende leest? ‘Een dierenarts is veel meer dan een dokter voor zieke katten, koeien of kippen. Hij is ook hoeder van de volksgezondheid en het dierenwelzijn.’ Staat er een taalfout in deze zinnen? Nee, en toch schuurt er iets. Is dat *hij* wel op z’n plaats? Negentig procent van de jongere dierenartsen is vrouw. Ander voorbeeld: ‘Een puber is slaaf van zijn hormonen.’ Waarom het bezittelijk voornaamwoord *zijn*? De uitspraak geldt toch ook voor meisjes?

In het Nederlands is er geen voornaamwoord voor de derde persoon enkelvoud dat de sekse in het midden laat. Het is *hij* of *zij*, *hem* of *haar*, meer smaken hebben we niet. Wil je het geslacht niet benoemen, dan zou je *die* kunnen gebruiken. Maar dat past lang niet altijd. En een sekseneutraal bezittelijk voornaamwoord in plaats van *zijn* of *haar* hebben we al helemaal niet.

Onzichtbaar

Is dat een probleem? Ja, vindt Transgender Netwerk Nederland (TNN). Dat behartigt de belangen van “transgender personen”. Onder die paraplu-term vallen onder anderen mensen voor wie de strikte

scheiding tussen ‘man’ en ‘vrouw’ niet opgaat, zogenoemde “non-binair transgender personen” (zie voor de termen het kader hiernaast). Juist voor die groep wil het TNN een nieuw voornaamwoord. “Wij zijn onzichtbaar in de taal en daardoor ook in de samenleving”, zegt CB (zonder puntjes) Berghouwer, bestuurslid van het TNN en zelf ‘non-binair’. “Als er geen woorden zijn om mensen zoals ik mee te benoemen en aan te spreken, dan kunnen wij geen uitdrukking geven aan wie we zijn en bestaan we in onze eigenheid niet voor anderen.” Daarom pleit het TNN voor de invoering van een nieuw voornaamwoord. Kortgeleden hield de organisatie onder de achterban een verkiezing voor zo’n voornaamwoord. Het al bestaande *hen* kwam uit de bus als het woord dat *hij/hem* en *zij/haar* waar nodig zou kunnen vervangen.

Er zijn meer aanduidingen die volgens Berghouwer onvrede oproepen. “Door het ontbreken van sekseneutrale woorden word ik óf met *meneer* of met *mevrouw* aangesproken. Dat *mevrouw* hangt me de keel uit. Doe dan maar *meneer*, voor het evenwicht.” Berghouwer, die bewust de initialen CB gebruikt als voornaam, wordt dagelijks geconfronteerd met aanspreekvormen en verwijzingen die